

FITÉ, Francesc: *Arquitectura i repoblació en la Catalunya dels segles VIII-XI. Els orígens i l'evolució de l'arquitectura militar en les àrees de frontera, amb una atenció preferent per la zona del Montsec, a la Catalunya de Ponent.* Espai/temps. Quaderns del Departament de Geografia i Història, 18. Universitat de Lleida. Lleida, 1993.— 127 pàgs. amb il·lustracions.

Francesc Fité fa anys que s'ha dedicat a la recerca i estudi de l'arquitectura militar: torres i castells —època pre-romànica i romànica— de l'àrea del pre-Pirineu de la serralada del Montsec. Torres i castells varen constituir l'element militar de la Marca, la frontera, que va permetre el repoblament de les terres situades a la seva rera, les valls que s'estenien a la vessant sud del Pirineu. Aquestes torres i castells foren el suport logístic —tàctica i estratègia— de l'avançada cristiana des de la Catalunya Vella a la Catalunya Nova.

L'autor d'aquest llibre ha redactat una síntesi, elaborada amb una bibliografia exhaustiva i un aprofitament d'un aprofundit coneixement d'aquest tipus d'edificació, tant des del punt de vista arquitectònic com artístic. La tasca de Francesc Fité ha quedat en part deslluïda i desaproveitada per la poca qualitat editorial de la il·lustració; en una obra d'aquestes característiques la fotografia és tan important com el mateix text.

Les raons no poden ésser semblants en considerar l'aportació planimètrica que podia tenir —sense cap mena d'encariment un millor tractament amb més plantes i a una mida que permetés una millor comprensió. Finalment, hem trobat a mancar un plànol topogràfic del Montsec amb la localització de torres i castells que ens hauria de permetre un major enteniment de la tasca d'investigació feta per Francesc Fité.

La història de l'arquitectura militar està faltada d'estudis com aquest redactat per F. Fité, en els quals s'haurien de valorar tant la història político-militar com la història de l'arquitectura, així com la geografia i l'orohidrografia de les contrades estudiades, per poder fer la corresponent logística que permetés prear la realitat del repoblament de Catalunya, sigui la Vella o la Nova. Ens felicitem de l'inici d'aquesta tasca i esperem que l'autor perseveri en la recerca i aviat ens ofereixi noves aportacions a la temàtica de l'arquitectura militar pre-romànica i romànica.

Joan-F. Cabestany i Fort

* * *

INFORMACIÓ

L'Institut d'Estudis Catalans convoca el LXIV Cartell de Premis i Borses d'Estudi, dels quals cal destacar (a més del Premi dels Amics de l'Art Romànic, referenciat en aquesta mateixa Circular) els següents:

- Premi Jaume Sarri, ofert al millor treball d'investigació o tesi doctoral sobre història del Solsonès.
- Premi Nicolau d'Olwer, ofert al millor treball d'investigació o tesi doctoral sobre història de les terres catalanes.

* * *

La Fundació Salvador Vives i Casajuana convoca, en el Cartell de Premis de 1994, els següents premis:

- Premi Gumersind Bisbal i Gutsems, que serà concedit a un estudi d'investigació sobre una comarca de llengua catalana o de qualsevol de les seves localitats, o dels seus personatges. En igualtat de mèrits es donarà, però, amb preferència, a un tema referit a la comarca de l'Anoia.
- Premi Francesc Carreras i Candi, que serà atorgat a una monografia o a un treball d'investigació històrica o econòmica de les èpoques medieval o antiga, referent a una localitat de les terres de llengua catalana, o al conjunt d'un dels Països Catalans.
- Premi Concepció Alemany i Vall, que s'atorgarà a un treball que estudiï la dona en algun dels següents aspectes: artístic, històric, literari o social. Hi podran aspirar treballs sobre la representació de la dona en les obres d'art o de l'arqueologia catalana, biografies de dones que s'hagin singularitzat en els camps de la història, belles arts, etc.

* * *

L'associació Europa Nostra, sota el patrocini d'American Express convoca els Premis Europa Nostra 1994 per a la Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Natural Europeu. Per a més informació cal adreçar-se a: Carmen de Salas, vicepresidenta d'Europa Nostra. Carrer Pedro de Valdivia, 4. 28006 Madrid.

* * *

L'Institut d'Estudis Ceretans convoca el Xè Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà, el qual porta per títol *Cultures i medi. De la Prehistòria a l'Edat Mitjana*. Per a més informació cal adreçar-se a: Institut d'Estudis Ceretans. Passeig 10 d'abril, 2, 2n. Apartat de Correus 162. 17520 Puigcerdà. Tel. (972) 88.04.63 - 88.04.58 - 88.05.42 (Srta. Mercè).

* * *

Organitzada per l'Associació d'Amics dels Monestirs del Ripollès, es portarà a terme, els propers 13 a 15 de juliol de 1994, la 2a. Setmana d'art i cultura als monestirs del Ripollès, que tractarà el tema "Treball i creació en l'escultura romànica". Les diferents àrees i ponents seran les següents: *Marc històric de la creació romànica* (Josep M. Salrach), *La iconografia romànica del segle XII: la selecció de temes* (Imma Lorés), *La policromia en la escultura romànica monumental* (Xavier Barral), *Integración de la escultura en la arquitectura romànica* (Fernando Galtier), *L'organització dels tallers d'escultura al segle XII* (Jordi Camps), *El mobiliari litúrgic: volum i color al servei del culte* (Núria de Dalmases), *L'escultura romànica en els tres monestirs del Ripollès. Vista de conjunt i problemàtica* (Antoni Pladevall).

Paral·lelament es farà un seguit de visites a Sant Joan de les Abadesses, Camprodon, Llanars i Beget, així com un concert de música medieval al monestir de Ripoll.

Per a més informació cal adreçar-se a la Secretaria del Simposi: Consell Comarcal del Ripollès, c/ Progrés, 22 - 17500 Ripoll.

* * *

Els propers 1 a 4 d'agost de 1994, organitzat pel Centro de Estudios del Románico d'Aguilar de Campoo (Palència), es portarà a terme el VIII Seminario sobre Historia del Monacato, el qual portarà el títol de *El diablo en el monasterio*. Al llarg de les sessions es tractaran els següents temes:

- El diablo en las miniaturas hispanas medievales (Joaquín Yarza)
- El diablo en el arte bizantino (Miguel Angel Elvira)
- Imágenes del infierno en Bizancio (Miguel Cortes)
- El diablo en el arte románico palentino (José Luis Hernando)
- El diablo entre el monasterio y la iglesia (Teresa Sardella)
- El diablo de la homosexualidad en la primera literatura ascética oriental (Ramón Teja)
- El diablo en el cuerpo: procesos psicológicos y demonología en la literatura ascética bizantina (siglos IV-VII) (Antonio Bravo)
- El diablo y el sexo en el monacato eslavo (Pedro Badenas).

Paral·lelament a les sessions es portaran a terme un seguit de visites al romànic del nord de Palència, al monestir de Silos i a altres monestirs burgalesos. Per a més informació adreceu-vos a: Centro de Estudios del Románico. VIII Seminario sobre Historia del Monacato. Monasterio de Santa María la Real. 34800 Aguilar de Campoo (Palencia). Telèfons (979) 12.50.00 - 12.55.54.

* * *

Organitzat pel Centro de Estudios del Románico, d'Aguilar de Campoo (Palència) es portarà a terme, els propers dies 26 a 30 de setembre de 1994, el VI Curso de Cultura Medieval, amb el Seminari dedicat al tema *Aspectos de la vida cotidiana en la Edad Media*. Les comunicacions que es presentin al Seminari (en les seves seccions d'Art, Arqueologia, Història i Cultura) disposen d'un període de presentació que finalitza el 31 d'agost de 1994, i les ponències de les sessions desenvoluparan els temes següents:

- Aspectos de la vida cotidiana en la literatura medieval (Ian Macpherson)
- Aspectos de la vida musical en la Edad Media (Emilio Rey)
- Vida cotidiana de los judíos palentinos en la Edad Media (José Luis Lacave)
- La vida cotidiana en el ámbito de las relaciones laborales (Antonio Collantes)
- Escenas de la juglaría en el románico de Galicia (Ramón Yzquierdo)
- La vida campesina en el siglo XII a través de los calendarios agrícolas (Inés Ruiz)
- El artesano medieval en la iconografía románica. La actividad textil (Etelvina Fernández)
- Juguetes y silbatos infantiles de época Nazarí (Purificación Martinetto)
- La vida cotidiana en la zona central de la Península Ibérica durante la época visigoda e islámica (Lauro Olmo)
- La vida cotidiana en el ámbito rural andalusí: el ejemplo de la provincia de Almería (Patrice Cressier)
- La transmisión del saber médico greco-árabe a la Europa cristiana medieval (Juan Riera)
- Aspectos de la vida cotidiana en la Castilla de fines de la Edad Media (Julio Valdeon).
- Los nombres de los mozárabes en el reino de León (siglos IX-X) (Jean Gautier).

Per a més informació adreceu-vos a: Centro de Estudios del Románico. Secretaría del VI Curso de Cultura Medieval. Monasterio de Santa María la Real. 34800 Aguilar de Campoo (Palencia). Telèfons (979) 12.50.00 - 12.55.54.

* * *